

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 717/2014-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. januára 2015 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), sudkyne Ludmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta o sťažnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Milošom Papcunom, Vajanského 5270/1A, Piešťany, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 323/2008 (pôvodne vedenom Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 25 C 146/2007), za účasti Okresného súdu Piešťany, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 323/2008 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Piešťany p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 323/2008 konal bez zbytočných prieťahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 750 € (slovom sedemstopäťdesiat eur), ktoré mu je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Piešťany je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 284,08 € (slovom dvestoosemdesiatštyri eur a osem centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Miloša Papcuna, Vajanského 5270/1A, Piešťany, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. augusta 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Milošom Papcunom, Vajanského 5270/1A, Piešťany, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 323/2008 [(ďalej aj „napadnuté konanie“); pôvodne vedenom Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 25 C 146/2007].

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ 30. októbra 2007 doručil Okresnému súdu Trnava návrh, ktorým sa domáhal určenia, aby obchodnej spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „odporca“), bola uložená povinnosť zaplatiť „náhradu mzdy plavčíka od 10. 06. 2006 do 12. 08. 2006... od 13. 08. 2006 do 20. 10. 2006“, ako aj povinnosť zaplatiť „za dodaný materiál vo výške... 110,45 €“ a jednorazovo uhradiť „stratu výšky dôchodku v sume 487,20 €“. Dňa 1. januára 2008 došlo v súlade so zákonom č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb.

Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov, k prechodu výkonu súdnictva z Okresného súdu Trnava (odovzdávajúci súd, pozn.) na okresný súd (nadobúdajúci súd, pozn.).

Sťažovateľ uvádza prehľad procesných úkonov, ktoré boli vykonané v napadnutom konaní vedenom okresným súdom (pôvodne vedenom Okresným súdom Trnava):

- „1. 30. 10. 2007 doručený návrh na začatie konania;
- 2. 21. 05. 2012 uznesenie a výzva súdu na doplnenie podania (§ 43 ods. 1 a 2 O. s. p.);
- 3. 14. 06. 2012 sťažovateľ dopĺňa podanie;
- 4. 22. 08. 2012 súd uznesením odmieta podanie;
- 5. 28. 08. 2012 podáva sťažovateľ odvolanie;
- 6. 19. 02. 2013 Krajský súd Trnava rozhodnutím sp. zn. 24 Co/512/2012-37 zo dňa 19. 02. 2013 ruší napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa a vec mu vracia na ďalšie konanie;“ a dodáva, že „Od začatia konania (30. 10. 2007) ku dňu podania tejto ústavnej sťažnosti prešlo úctyhodných 6 (šesť) rokov a 9 (mesiacov) a súd doposiaľ právoplatne nerozhodol, čo je z ústavného hľadiska neakceptovateľné.

Ako neodôvodnenú nečinnosť súdu prvého stupňa považujem napríklad: obdobie odo dňa 30. 10. 2007 t. j. začatia konania až do dňa 21. 05. 2012, keď bol navrhovateľ vyzvaný uznesením súdu na doplnenie podania.“

Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza, že „Predmetom sporu (povahou veci) je spor, ktorý vyplýva z pracovného vzťahu, ktorý patrí do právomoci prejednať a rozhodnúť všeobecnému súdu v zmysle § 7 ods. 1 v spojení s ust. § 9 ods. 1 O. s. p. Ide o vec, ktorá patrí po právnej stránke k štandardnej agende všeobecných súdov a existuje k nej stabilizovaná judikatúra všeobecných súdov. ESLP zdôrazňuje aj stupeň starostlivosti, ktorý je potrebný venovať jednotlivému konaniu, ktorý závisí aj od významu, ktorý je

pre sťažovateľa podstatný - ochrana hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv zaručené v čl. 35 resp. v prípade sťažovateľa v čl. 36 písmena a) Ústavy SR. “.

S odkazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), podľa ktorej „*majú vnútroštátne súdy tiež prihliadať na osobu účastníka konania a zvýšenú pozornosť venovať napr. tým konaniam, v ktorých vystupujú ľudia chorí alebo starí“*, sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti prihliadol taktiež na skutočnosť, že „*mal v čase podania žaloby 62 rokov, kým v súčasnej dobe má 69 rokov“*.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené čl. 48 odsek 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C/323/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Piešťany vo veci vedenej pod sp. zn. 4 C/323/2008 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume predstavujúcej 750,00 € (slovom: sedemstopäťdesiat eur), ktoré mu je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 284,08 ktorú je Okresný súd Piešťany povinný vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ešte pred predbežným prerokovaním ústavný súd požiadal predsedníčku okresného súdu o vyjadrenie k sťažnosti, ktorá na žiadosť ústavného súdu reagovala prípisom sp. zn. Spr 707/14 z 3. októbra 2014. V označenom prípise sa okrem iného uvádza:

„Čo sa týka predmetu sporu navrhovateľ sa domáhal doplatenia mzdy, ale jeho podanie nebolo dostatočne určité. Návrh bol Okresnému súdu Trnava doručený 30. 10. 2007 a vec bola pridelená sudkyňi [REDAKOVANÉ]. Z dôvodu prechodu výkonu súdnictva bola daná právna vec dňa 1. 1. 2008 postúpaná Okresnému súdu Piešťany

a pridelená sudcovi [REDACTED], ktorý mal od 1. 1. 2008 pridelených celkovo 572 vecí v pojednávacej agende (C 364 vecí + Cb 112 vecí + P 96 vecí), pričom z toho bolo 277 vecí reštančných. Z dôvodu dlhšie ako 6 týždňov trvajúcej práceneschopnosti zákonného sudcu [REDACTED] bola daná právna vec dňa 18. 9. 2009 pridelená sudkyňi [REDACTED], pričom tak bolo prerozdelených okolo 550 vecí zákonného sudcu v agende C, Cb a P medzi 7 sudcov. Po ukončení práceneschopnosti zákonného sudcu mu bola daná právna vec dňa 20. 11. 2009 vrátená do senátu. Od 23. 9. 2010 bola daná právna vec pridelená sudkyňi [REDACTED] z dôvodu dočasného pridelenia zákonného sudcu na Krajský súd v Trnave od 1. 9. 2010, pričom tak bolo prerozdelených okolo 600 vecí medzi 7 sudcov. Z dôvodu návratu zákonného sudcu z dočasného pridelenia od 1. 5. 2011 bola daná právna vec opätovne vrátená do jeho senátu dňom 2. 5. 2011. V oboch prípadoch sudcovia, ktorým bol spis pridelený nestihli vykonať žiadny úkon, nakoľko každý civilný sudca mal v tom čase cez 500 nevybavených vecí vo vlastnej agende, pričom prednostne musel konať vo veciach registra P, resp. nemal možnosť všetky pridelené veci naštudovať a konať v nich, nakoľko mal rozpojednávané aj veci vo vlastnej agende. K tomuto si dovoľujem podotknúť, že prerozdelenie spisov [REDACTED] v čase jeho dlhodobej neprítomnosti (PN, resp. dočasné pridelenie) nebolo len formálne, nakoľko v mnohých veciach takto prerozdelených sa konalo aj rozhodlo zastupujúcimi sudcami, avšak vzhľadom na množstvo prerozdelených vecí ako aj stav vecí v senátoch sudcov, nebolo možné konať vo všetkých veciach. Sudca až úpravou zo dňa 14. 5. 2012 (správne má byť 14. marca 2012, pozn.) dal spis predložiť vyššiemu súdnemu úradníkovi na odstránenie väd podania, čo bolo realizované uznesením z 21. 5. 2012. Navrhovateľ síce svoje podania dňa 14. 6. 2012 doplnil, avšak súd doplnenie nepovažoval za dostatočné, preto uznesením z 22. 8. 2012 jeho podanie odmietol. Voči tomuto uzneseniu navrhovateľ podal 11. 9. 2012 odvolanie, ktoré bolo 30. 11. 2012 predložené odvolaciemu súdu, ktorý 19. 2. 2013 odmietajúce uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po doručení uznesenia odvolacieho súdu navrhovateľovi v apríli 2013 dal sudca 5. 12. 2013 predložiť spis vyššiemu súdnemu úradníkovi na odstránenie väd návrhu v zmysle rozhodnutia odvolacieho súdu, čo bolo realizované 30. 5. 2014. Navrhovateľ podanie doplnil 19. 6. 2014. Dňa 12. 9. 2014 sudca

vo veci vytýčil pojednávanie na 10. 12. 2014. Vzniknuté prietahy v konaní boli spôsobené zaťaženosťou sudcov, konajúcich vo veci, teda objektívnymi okolnosťami, ktoré nebolo možné riešiť ani zmenou organizácie práce na súde z dôvodu zaťaženia celého súdu. Nedostatočné personálne obsadenie Okresného súdu Piešťany sudcami už od jeho znovuoobnovenia od 1. 1. 2008, kedy na súde pôsobilo len 7 sudcov, hoci súdy s porovnateľne veľkým územným obvodom mali priemerne 15 sudcov, viedlo k neprimeranej zaťaženosťou sudcov množstvom pridelených vecí, pričom zo strany vedenia súdu nebolo možné túto situáciu žiadnym spôsobom ovplyvniť a Ministerstvo spravodlivosti SR oprávnené určovať voľné miesta sudcov situáciu riešilo len postupným navyšovaním miest sudcov, a to v priebehu 6 rokov na počet 13 sudcov, čo však nevedlo k zníženiu zaťaženia súdu, nakoľko Okresný súd Piešťany mal mať od 1. 1. 2008 s ohľadom na veľkosť jeho obvodu minimálne 15 sudcov. Už samotná skutočnosť, že sudca má viac ako 600 až 700 vecí v pojednávacej agende, v ktorých treba vytýčiť termín pojednávania, znamená, že ak by sudca vo všetkých veciach naraz vytýčil pojednávanie, mal by termíny vytýčené na viac ako 12 mesiacov dopredu, pričom v žiadnej z vecí by nemohol pojednávanie odročiť na skorší termín ako za rok, čo je neprípustné. V ideálnom prípade sudca skončí okolo 300 vecí v hlavnej agende za rok, čo znamená, že efektívne odpojednáva 300 konaní, ktoré je schopný skončiť, nakoľko veľa konaní treba pojednávať viac ako raz. Už len táto okolnosť neumožňuje sudcovi efektívne konať vo viac ako 600 spisov v hlavnej agende, čo má za následok objektívne prietahy v konaniach, ako aj dlhé obdobia medzi jednotlivými úkonmi. Na záver si dovoľujem poukázať na existenciu systémových nedostatkov v oblasti výkonu spravodlivosti vo vzťahu k dlhodobému nedostatočnému obsadeniu tunajšieho súdu väčším počtom sudcov, ktoré vedenie súdu či konajúci sudca nemôžu ovplyvniť nástrojmi, ktorými by sami disponovali na vyriešenie tzv. objektívnych okolností prietahov v konaní. Táto skutočnosť bola zohľadnená i schválenou novelou zákona osídlach a obvodoch súdov, kde s účinnosťou od 1. 5. 2013 bol z obvodu tunajšieho súdu odčlenený územný obvod okresu Hlohovec, čo len z časti prispelo k zníženiu nápadu nových vecí, avšak tunajší súd naďalej dokončuje aj všetky veci prevzaté z Okresného súdu Trnava od roku 1997 patriace k územnému obvodu okresu Hlohovec.“

Ústavný súd zistil, že prehľad úkonov uvedený vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu v zásade zodpovedá obsahu spisu, a preto ho považoval za relevantný podklad pre svoje rozhodovanie.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 717/2014-12 z 23. októbra 2014 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval ústavný súd predsedníčku okresného súdu, aby prípadne doplnila predchádzajúce vyjadrenie okresného súdu k sťažnosti a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčka okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 707/2014 z 21. novembra 2014 oznámila, že nebude dopĺňať svoje vyjadrenie z 3. októbra 2014 a netrvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Následne ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľa, aby sa vyjadril, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň mu zaslal vyjadrenia predsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 707/14 z 3. októbra 2014 a z 21. novembra 2014 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Právny zástupca sťažovateľa ústavnému súdu v podaní doručenom mu 5. decembra 2014 oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní.

Vzhľadom na oznámenia právneho zástupcu sťažovateľa a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa v konaní pred ústavným súdom domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa v čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 323/2008.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva k právu na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o právnu zložitosť preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o návrhu, ktorým sa sťažovateľ proti odporcovi domáha „náhrady mzdy plavčíka“, ako aj náhrady „za dodaný materiál vo výške... 110,45 €“ a jednorazovej úhrady „straty výšky dôchodku v sume 487,20 €“. Obdobné spory v zásade tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom k tejto problematike existuje ustálená judikatúra všeobecných súdov, a preto vec sťažovateľa ústavný súd nepovažuje z právneho hľadiska za zložitú. Z konkrétnych okolností daného prípadu vyplýva, že okresný súd v posudzovanej veci zatiaľ vykonal len prvotné úkony, pričom v zásade nepristúpil ešte k vykonávaniu dokazovaniu a k s tým spojenému právnomu posúdeniu skutkového stavu pre rozhodnutie v merite veci. Za týchto okolností prípadná skutková alebo právna zložitosť veci nemohla mať relevantný vplyv

na doterajší priebeh konania. Ústavný súd poznamenáva, že ani okresný súd nenamieta, že vo veci sťažovateľa ide o skutkovo a právne zložitý spor. Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právnou ani skutkovou zložitou veci nemožno ospravedlňovať doterajšiu neprimeranú dĺžku napadnutého konania.

2. Pri hodnotení doterajšieho priebehu napadnutého konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, teda správania sťažovateľa ako účastníka tohto konania, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 323/2008 k zbytočným prieťahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

V súvislosti s posudzovaním postupu okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd zdôrazňuje, že napadnuté konanie posudzoval ako celok, t. j. vrátane obdobia, v ktorom bol vo veci príslušný konať Okresný súd Trnava (obdobie od 30. októbra 2007 do 31. decembra 2007), keďže podľa jeho ustálenej judikatúry súčasťou prechodu výkonu súdnictva je aj prenesenie zodpovednosti za prieťahy v konaní z odovzdávajúceho súdu na súd nadobúdajúci (napr. IV. ÚS 218/08, III. ÚS 38/2010, III. ÚS 76/2010).

Z prehľadu procesných úkonov vykonaných v napadnutom konaní vyplýva, že okresný súd bol od doručenia návrhu 30. októbra 2007 do marca 2012, keď vyzval sťažovateľa na odstránenie nedostatkov podania, absolútne nečinný. Nečinnosťou sa vyznačuje aj obdobie od apríla 2013, keď bolo sťažovateľovi doručované uznesenie Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 24 Co 512/2012 z 19. februára 2013, do mája 2014, keď okresný súd vyzval sťažovateľa v kontexte

s požiadavkami vyplývajúcimi z označeného uznesenia krajského súdu na opätovné odstránenie nedostatkov pôvodného návrhu sťažovateľa z 30. októbra 2007. Celková doba neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu tak presahuje 5 a pol roka.

Ako neefektívny hodnotí ústavný súd postup okresného súdu, ktorý musel v zmysle uznesenia krajského súdu sp. zn. 24 Co 512/2012 z 19. februára 2013 sťažovateľa opätovne vyzývať na odstránenie nedostatkov podania (vzhľadom na skutočnosť, že uznesenie okresného súdu sp. zn. 4 C 323/2008 z 22. augusta 2012, ktorým odmietol podanie sťažovateľa doručené mu 30. októbra 2007 a doplnenie podania zo 14. júna 2012, podľa názoru krajského súdu nespĺňalo požiadavky riadne odôvodneného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 OSP, a preto ním došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa konať pred súdom).

Obranu okresného súdu spočívajúcu v argumentácii o vysokom nápade a personálnom poddimenzovaní ústavný súd neakceptoval. Námietka pretrvávajúceho vysokého nápadu vecí či námietka častých zmien zákonných sudcov, neprimeraného zaťaženia sudcov pri vybavovaní agendy, či dokonca technická nefunkčnosť súdu nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil. Tieto okolnosti ústavný súd nezohľadňuje v súvislosti s pozitívnym záväzkom štátu zabezpečiť právo občana na súdne konanie bez zbytočných prieťahov (obdobne napr. III. ÚS 140/07).

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu, ako aj jeho absolútnou nečinnosťou v napadnutom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu ešte právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal

okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 323/2008 konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 750 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vychádzajúc z doterajšej dĺžky napadnutého konania, charakteru neefektívnej a nesústreďenej činnosti a období absolútnej nečinnosti okresného súdu, ústavný súd dospel k názoru, že priznanie finančného zadosťučinenia v sume požadovanej sťažovateľom bude primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom JUDr. Milošom Papcunom. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2013, ktorá bola 804 € (za 2 úkony urobené v roku 2014).

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon sumu 134 €, čo predstavuje spolu s režijným paušálom (§ 16 ods. 3 vyhlášky) odmenu v sume 284,08 € (bod 4 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. januára 2015